

ТРИБУНАЛ ДЛЯ ПУТІНА

237 воєнних злочинів, скоєних рф,
зафіксовано тільки на Одещині

С. 4-5

ТАКОЖ У НОМЕРІ:

ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ ВРАЗЛИВИХ ГРУП В УМОВАХ ВІЙНИ НА ПІВДНІ ОДЕЩИНИ

С. 7

ЕКСПЕРТНЕ ОБГОВОРЕННЯ ПСЕВДОРЕФЕРЕНДУМІВ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

С. 3

ТОП-5 ПИТАНЬ ПРО СЕСІЮ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

АВТОРКА: Альона Єгорова

Чергова сесія Одеської міської ради відбулася в сесійній залі 28 вересня. "Атестація депутатів місцевих рад" проаналізувала підготовку до сесії, проведення самого засідання та сформувала короткий перелік основних питань щодо роботи міської ради в умовах воєнного стану.

ЯК БУДЕ ВИЗНАЧАТИСЯ ФОРМАТ ПРОВЕДЕННЯ СЕСІЙ

Попередня сесія міської ради 29 червня, перша за час повномасштабного вторгнення РФ, відбулася в гібридному форматі. Частина депутатів була присутня в залі, ще частина - онлайн.

Правовою підставою для проведення засідання в такому форматі стало розпорядження міського голови "Порядок проведення дистанційних засідань Одеської міської ради в умовах воєнного стану". Про те, що деякі депутати будуть дистанційно брати участь у голосуванні, громадськість і представники ЗМІ дізналися лише за фактом. Дистанційний формат сесії в більшості своїй був негативно сприйнятий як представниками громадськості, так і окремими депутатами в залі. До того ж можливість участі депутатів у сесії онлайн не закріплена у нормативно-правових актах ради.

Сесія 28 вересня відбулася в очному форматі. Проте питання щодо того, хто та за якими ознаками буде визначати формат проведення сесій міської ради, залишається відкритим.

Хочемо звернути увагу всіх депутатів Одеської міської ради на те, що персональна присутність в залі засідань є не тільки обов'язком депутата, а в умовах війни ще й демонстрацією непохитної волі та усвідомленням власної політичної відповідальності перед виборцями.

ЧИ БУДУТЬ ВНОСИТИСЯ ЗМІНИ ДО РЕГЛАМЕНТУ РАДИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ЗАСІДАНЬ

Формально Порядок про проведення дистанційних засідань діє до внесення відповідних змін у Регламент. На сесії 29 червня між депутатами й чиновниками виникла дискусія щодо правових підстав для одноосібного затвердження міським головою Порядку, що регламентує діяльність всієї ради.

При цьому на розгляд ради 28 вересня так і не було внесено проєкт рішення щодо внесення змін до Регламенту стосовно унормування діяльності ради в умовах можливих бойових дій на території міста або в інших надзвичайних ситуаціях. Тобто наразі єдиним законним форматом роботи ради, закріпленим Регламентом ради, є очні сесійні засідання, онлайн-формату не передбачено.

Нагадаємо, порядок роботи ради затверджується винятково депутатами. Також невідомо, чи відбулись або плануються відповідні засідання постійних комісій, консультації депутатських груп щодо напрацювань пропозицій для внесення змін у Регламент.

ЯК ДІЗНАТИСЯ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕПУТАТСЬКИХ КОМІСІЙ

Нагадаємо, що в міській ради створено 12 постійних комісій. Основною метою діяльності комісій є попередній розгляд питань порядку денного сесії.

Інформація про засідання постійних комісій Одеської міської ради є найбільш закритою. Перелік та склад комісій, анонси засідань, відеотрансляції та протоколи засідань - все це не оприлюднюється в повному обсязі.

На сайті міської ради напередодні сесії почали оприлюднювати лише два анонси засідань постійних комісій, на яких повинні розглядатися питання порядку денного запланованої сесії. Деяку інформацію про фактичне проведення засідань повідомляють самі депутати у соціальній мережі Facebook.

Тож маємо констатувати, що результати роботи депутатів за основним видом їхньої діяльності (засідання комісій) є повністю закритими для жителів Одеси та представників ЗМІ.

Під час сесії депутати внесли зміни до персонального складу деяких постійних комісій.

Депутатів **Олексія Нагаткіна** та **Ганну Шабанову** було виключено зі складу комісії через відкликання в них мандатів. Було проведено заміну голови постійної комісії з питань екології: замість **Богдана Гіганова** ним став **Михайло Карпенчук**.

Фактично недієздатною тепер є постійна комісія з питань регламенту, яку очолює **Ольга Квасніцька**. Депутатка **Світлана Попова** з цієї комісії увійшла до складу комісії з питань соціальної політики. Таким чином, комісія з питань регламенту, що мала у своєму складі трьох депутатів, залишилася у складі двох. А така чисельність комісії не дає законних підстав проводити засідання (комісія повинна складатися з не менше ніж 3 депутатів).

КОЛИ ЗАПРАЦЮЄ ДЕПУТАТСЬКИЙ ПОРТАЛ

Депутатський портал було закрито ще на початку повномасштабного вторгнення РФ. Питання щодо відновлення його роботи підіймається як громадою, так і самими депутатами міської ради.

Проте мерія посилається на кібератаки та не поспішає відновити роботу сайту, а Мінцифри не втручаються у ситуацію щодо закриття порталу, тому що вважає це зоною відповідальності міської влади.

Наразі міська рада не вчиняє дій ані щодо відновлення роботи порталу хоча б в обмеженому режимі, ані щодо розробки альтернативного майданчику взаємодії між депутатами, виконавчими органами та виборцями.

Єдиним нещодавним кроком на шляху до відкритості інформації про депутатів стало оприлюднення переліку обранців та електронної пошти кожного на офіційному сайті міста.

Міський голова **Геннадій Труханов** під час сесії 28 вересня зазначив, що

питання відкритої роботи депутатського порталу може нести ризики для інформаційної безпеки. Він доручив секретарю міської ради **Ігорю Ковалю** "ще раз" проконсультувати депутатів щодо причин відключення депорталу та висловив сподівання, що більше це питання депутатів задавати не будуть.

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ З ФОРМУВАННЯМ ПОРЯДКУ ДЕННОГО ЗАСІДАННЯ СЕСІЙ

Проєкти рішень на сесію, що запланована на 28 вересня, були оприлюднені 14, 16, 20 та 27 вересня.

В Одеській міській раді багато років триває практика внесення великого переліку важливих питань порядку денного з голосу. Але на цій сесії вперше за багато років таких випадків не зафіксовано.

Проте несвоєчасне оприлюднення деяких проєктів (за день до сесії), відсутність інформації щодо поправок до проєктів рішень не дає можливості не тільки всім депутатам завчасно підготуватися до сесії, а і громаді дізнатися про те, які питання будуть розглянуті радою.

Можна констатувати, що до переліку негативних практик закритості Одеської міської ради воєнний стан не тільки не вніс позитивних коректив, а й ще більше підкреслив певні недоліки. Зараз не тільки громадськість, а і самі депутати мають проблеми з доступом до інформації, засідань комісій, виконкомів, проєктів рішень.

У цілому всі питання, що мають місце в організації роботи Одеської міської ради, виходять із простої та логічної тези: місто Одеса зараз не є місцем проведення активних бойових дій. І обмеження, що були введені щодо відкритості та прозорості діяльності міської ради на початку весни 2022 року, варто переглянути.

Рекомендуємо міській раді налагодити оптималь-

ний варіант взаємодії між депутатами, громадськістю та міською владою у цілому. Відписки щодо введення на території України воєнного стану вже не є актуальними та не відповідають підвищеному запиту громадян на доступ до інформації, на яку вони мають право і яку не було обмежено жодним законом.

Окремо і самим депутатам Одеської міської ради варто відстоювати свої законні права щодо отримання інформації та належної організації роботи ради, а не перебувати в умовній правовій залежності від дій виконавчої влади. Такий стан справ може в подальшому призвести до того, що депутати стануть фактично відсторонені від процесу ухвалення рішень та механізмів контролю за виконанням цих рішень. Адже основою місцевого самоврядування є саме обрані громадою депутати, які формують план розвитку міста для реалізації виконкомом, а не навпаки.

Громадська кампанія "Атестація депутатів місцевих рад" спрямована на сприяння вирішенню проблеми низького рівня відкритості, прозорості та підзвітності виборцям депутатів 23 місцевих рад з 17 областей України, а також підвищення поінформованості громадян про діяльність місцевих депутатів. Проєкт "Атестація депутатів місцевих рад" реалізується Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України" разом з партнерськими організаціями з 16-ти регіонів України за підтримки Національного фонду демократії (NED, США).

Докладніше про громадську кампанію:

ПСЕВДОРЕФЕРЕНДУМИ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ БУЛИ СПЕКТАКЛЕМ ДЛЯ РОСІЯН

Проведене на окупованих територіях України дійство, яке в росії назвали референдумами, є спектаклем для внутрішнього споживача та підвищення ставок для зовнішнього світу.

Таку думку висловив голова Одеської обласної організації "Комітету виборців України" Анатолій Бойко під час міжнародного онлайн-круглого столу на тему "Спроба анексії окупованих територій України через псевдореферендуми: безпековий вимір та способи відновлення територіального суверенітету України", який відбувся 4 жовтня.

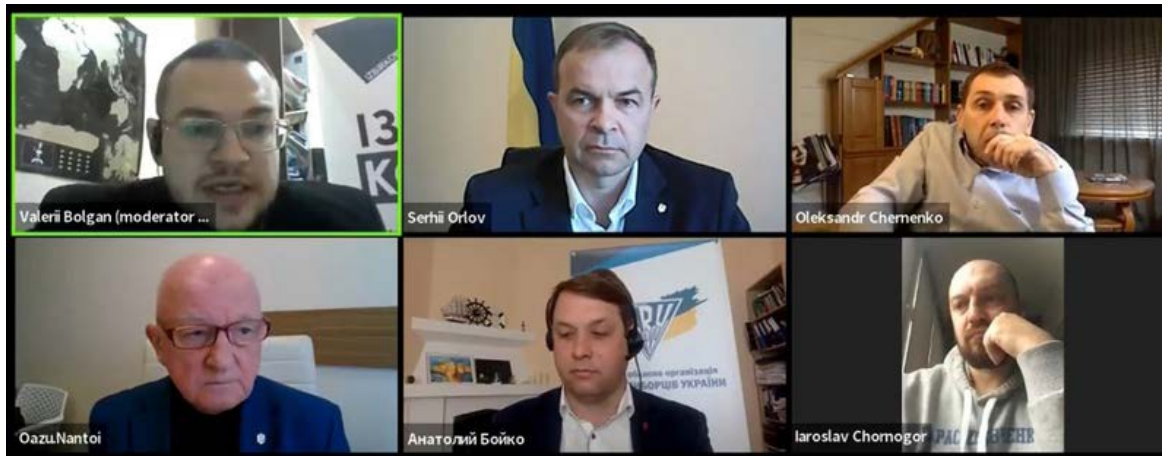
„Якщо раніше допускалися твердження, що ОРДЛО це одне, а Крим став суб'єктом федерації та його статус не обговорюється, то сьогодні питання Криму ув'язується з деокупацією території України. Окремого питання Криму вже не існує на порядку денному“, - наголосив **Анатолій Бойко**.

Він підкреслив, що наразі росіяни навіть не можуть сформулювати, що вони спробували анексувати.

Інші учасники круглого столу висловили схожу думку. Так, представник Міністерства закордонних справ України в Одесі **Сергій Орлов** відмітив, що проведення псевдореферендуму на окупованих

територіях України та заява про анексію українських територій є свідченням поразки росії, яку вона знає після повномасштабного вторгнення в Україну.

„Примус людей на окупованих територіях до заповнення якихось там папірців під прицілом російських військових є черговим злочином росії в ході її агресії проти України. Цей злочин грубо порушує Конституцію та закони нашої держави, норми міжнародного права та міжнародні зобов'язання самої росії. Ця вистава не має нічого спільного з волевиявленням та не несе жодних наслідків для адміністративно-територіального устрою чи міжнародно визнаних кордонів нашої держави“, - відмітив **Сергій Орлов**.

Депутат парламенту Республіки Молдова від партії PAS **Оазу Нантой** наголосив, що так звані "референдуми" є актом відчаю путіна, який почав втрачати контроль над ситуацією. За його словами, на фоні військової поразки на лінії фронту з Україною та посилення ізоляції на світовій арені путін виявився загнаним у глухий

кут. Наразі йому потрібна хоч якась "перемога" для внутрішнього споживача, тому в москві було прийнято рішення про проведення фіктивних референдумів.

У свою чергу голова Всеукраїнського Громадського об'єднання "Комітет виборців України" **Олександр Черненко** взагалі

назвав псевдореферендуми "злочином, порушенням міжнародного права та всіх можливих конвенцій". Також **Олександр Черненко** додав, що Україні необхідно документувати всі вказані факти для того, щоб надати їх до міжнародного трибуналу, на якому будуть розглядати злочини російського керівництва.

ЗАЯВА ОДЕСЬКОГО КОМІТЕТУ ВИБОРЦІВ ЩОДО СИТУАЦІЇ З ПАМ'ЯТНИКОМ "ЗАСНОВНИКАМ ОДЕСИ"

В Одесі триває дискусія щодо долі пам'ятників імперського минулого. 19 вересня відбувся публічний захід, який міська рада назвала "Інтернет-конференцією з питання вирішення долі пам'ятника "Засновникам Одеси", розташованого на Катерининській площі в Одесі".

У місті вже провели електронне опитування громадян стосовно цього питання, а остаточне рішення щодо долі пам'ятника прийматиметься Одеською міською радою. При цьому про долю інших пам'ятників, наприклад, Суворову, не йдеться.

Також у мерії обіцяють зайнятися перейменуванням сотні вулиць, що пов'язані з російською та імперською історією, хоча перелік наразі не виглядає вичерпним.

Враховуючи ситуацію, що склалася, Одеська обласна організація ВГО "Комітет виборців України" вважає за необхідне заявити про наступне:

1 Майбутнє сучасної, європейської, успішної та процвітаючої Одеси не має місця для імперських маркерів та наративів. Ми, безперечно, цінимо кожен сторінку історії

нашого славетного міста, але не кожна з цих сторінок гідна вшанування у вигляді пам'ятників, особливо у світлі агресії РФ проти нашої країни та нашого міста.

2 Ми наголошуємо, що відповідальність за процес деколонізації простору та історії Одеси несуть Одеська міська рада та міський голова, які зобов'язані забезпечити ці процеси в суворій відповідності з чинним українським законодавством, національними інтересами нашої держави та міжнародними стандартами.

Застерігаємо міську раду та міського голову від подальшого ухиляння від відповідальності за цей процес або спроб його затягування, адже це тільки штучно посилює соціальну напруженість навколо цього питання в місті та створює ризики громадських зіткнень або заворушень.

Разом з цим вбачаємо необхідність якнайшвидшого врегулювання питання та процедур деколонізації на законодавчому рівні, аби унормувати цей процес і забезпечити рівність підходів по всій державі.

3 Підкреслюємо, що інструменти залучення громадян до вирішення цього питання (проведення громадських обговорень, опитувань тощо) мають реалізовуватися міською радою винятково з метою широго, максимального та інклюзивного залучення містян, а не для створення видимості такого залучення з метою перекидання відповідальності на громадян або з метою подальшого затягування процесу. При проведенні масштабного та всебічного обговорення доречно врахувати не тільки фактично висловлені думки більшості жителів, але й історичні викли-

ки, що постають сьогодні перед громадою Одеси. А глобальним результатом консультацій з громадськістю можуть бути й відповіді на питання щодо самоідентифікації одеситів у подальшому мирному житті та формування майбутнього шляху розвитку міста.

4 Наша організація виступає за налагодження системної, ґрунтовної й фахової роботи із залученням науковців, громадських активістів, журналістів, краєзнавців тощо у царині моніторингу й фіксації всіх наявних у місті пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних табличок, топонімів тощо, що мають безпосереднє відношення до Російської імперії або СРСР, напрацювання відповідних пропозицій щодо подальшої долі цих маркерів поневолення українського народу та загарбницької, антигуманної

політики держав, спадкоємицею яких проголосила себе сучасна російська федерація. На наше глибоке переконання, обговорення долі лише одного пам'ятника не є тим, чого насправді очікує суспільство зараз від місцевої влади по всій країні. Важливо мати повне розуміння послідовності дій щодо демонтування, перейменування та інших кроків у напрямку деімперіалізації українського культурного й історичного простору. І насправді сьогодні найважливішим є майбутнє Одеси. Нам важливо рухатися вперед і розвивати оновлений імідж та самоідентифікацію міста як сучасного українського та європейського, яке добре знає свою різнобічну та славетну історію і при цьому рухається вперед, а не залишається в місці в руслі створених ще в імперські та радянські часи історичних міфів.

ЗАФІКСОВАНІ ЕПІЗОДИ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРОТЯГОМ СЕМИ МІСЯЦІВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

У цій публікації подається узагальнення інформації, зібраної Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України" у рамках глобальної ініціативи "Трибунал для путіна" про ймовірно скоєні міжнародні злочини за 7 місяців повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Було задокументовано та внесено до бази даних 237 епізодів. Одеська обласна організація ВГО "Комітет виборців України" веде документування міжнародних злочинів (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини), ймовірно вчинених російськими окупантами в Одеській області. В цій статті ми публікуємо узагальнення подій, які відбулися в Одеській області протягом семи місяців повномасштабного вторгнення росії в Україну (24 лютого - 24 вересня 2022 року). Інформація в цій публікації є приблизною, спирається на зібрані нами дані та потребує уточнення.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЖЕРТВИ СЕРЕД ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

За досліджуваний період в Одеській області нами було зафіксовано загалом 41 епізод, пов'язаний із людськими втратами чи порушенням прав серед цивільного населення.

• Інформація про загиблих та поранених серед цивільного населення

За даними, які вже задокументовані в нашій базі, за досліджуваний період в Одеській області внаслідок ракетних ударів/авіаударів/вибухових пристроїв загинуло щонайменше **40 людей** та було поранено щонайменше **120 людей**.

Для Одеської області характерні епізоди масової загибелі та поранення цивільних людей у житлових будинках та інших цивільних об'єктах внаслідок ракетних ударів.

Найбільшими за кількістю жертв серед цивільного населення залишаються ракетні удари по курортному селищу Сергіївка та місту Одеса. Так, в ніч на 1 липня внаслідок ракетних ударів військових рф ракетами Х-22 з літаків стратегічної авіації в селищі Сергіївка Білгород-Дністровського району в дев'ятиповерхівці та базі відпочинку **загинуло 22 людини, 39 людей отримали поранення**. Зокрема, загинули вчитель фізкультури, його дружина та син; жінка-суддя та її мати, також суддя у минулому; хлопчик 2010 року народження та його мати; тренер/президент дитячого футбольного клубу. 23 квітня внаслідок ракетного удару по 16-поверховому житловому будинку у Київському районі м. Одеса **загинули 7 людей та поранено 18 людей**. Зокрема, в одній з квартир загинула молода жінка, її трьохмісячна донька та матір. В іншій квартирі загинула вагітна молода жінка зі своїм чоловіком.

Серед інших резонансних воєнних злочинів є епізод загибелі 2 травня підлітка та поранення молодої дівчини внаслідок влучання крилатої ракети в житлову будівлю гуртожитку в Київському районі м. Одеса. Загиблий хлопець в момент ракетного удару біг, аби попередити людей похилого віку, що звучить сирена і треба йти в укриття.

Варто зазначити, що серед загиблих та поранених цивільних осіб є багато людей, які перебували на об'єктах туристичної

інфраструктури. Так, 16 травня в результаті ракетного удару крилатою ракетною по базі відпочинку в Білгород-Дністровському районі 4 людей отримали множинні поранення, зокрема, шестирічну дівчинку госпіталізовано до лікарні з тяжкими пораненнями.

• Інформація про порушення прав людини

Серед випадків порушення прав людини зафіксовані 3 епізоди незаконного позбавлення волі цивільних осіб та катування. Всі вони пов'язані з цивільними судами та здійснені в районі острова Зміїний на початку повномасштабного вторгнення рф. Зокрема, 26 лютого група військових кораблів рф в районі острова Зміїний захопила разом з екіпажем українське пошуково-рятувальне судно "Сапфір", яке виконувало гуманітарну місію. Після повернення до України екіпажу судна певний час залишалася невідомою доля капелана, який був у складі місії. За наявною інформацією, до нього застосовували тортури. В той же день, 26 лютого, військові кораблі рф захопили в полон два цивільні українські судна разом з екіпажем - танкер "Афіна" та сухогруз "Принцеса Ніколь".

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЖИТЛОВІ БУДИНКИ ТА ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ, ЩО ЗАЗНАЛИ ПОШКОДЖЕНЬ У РЕЗУЛЬТАТІ БОЙОВИХ ДІЙ

За даними, які вже задокументовані в нашій базі, в Одеській області за досліджуваний період

внаслідок ракетних ударів, авіаударів та мінування території було пошкоджено щонайменше **399 об'єктів** цивільної інфраструктури.

Найбільше від ракетних атак постраждали житлові будинки - наразі таких зафіксовано 179. Так, внаслідок ракетної атаки в ніч на 27 червня в житловому кварталі села Маяки в Одеському районі пошкоджено близько 65 приватних житлових будинків. 18 липня зафіксовано пошкодження школи в селі Дачне Одеського району. В результаті ракетного обстрілу військовими рф постраждало приміщення пам'ятки архітектури Воронцовського палацу у м. Одеса - вибуховою хвилею пошкоджені вікна, елементи ліпнини та покрівлі. За кількістю ракетних ударів сумне "лідерство" тримає міст через Дністровський лиман у Білгород-Дністровському районі. За досліджуваний період по ньому було зафіксовано **7 ракетних ударів**.

У перші дні повномасштабного російського вторгнення російськими військовими було обстріляно декілька цивільних суден, що вочевидь було частиною операції по блокуванню роботи українських портів та цивільного судноплавства в північно-західній частині Чорного моря. Найбільш драматична історія сталася з бункеровщиком "Millenium Spirit" (під прапором Молдови), який 25 лютого за 12 миль від порту Південний був підбитий російським кораблем. Судно перевозило 600 тонн мазуту та дизеля

на борту. Сталося займання, яке могло у разі вибуху призвести до екологічної катастрофи. Постраждали 10 членів екіпажу, серед них двоє - у важкому стані. Далі саме судно з залишками вантажу більше чотирьох місяців дрейфувало без екіпажу, поки 7 липня не було знову атаковано, цього разу з російського військового літака Су-30.

Варто відзначити, що об'єктами ракетних ударів стали багато об'єктів підприємницької діяльності та комерційно виробничого призначення (68 об'єктів). Наймасовіший наразі ракетний удар по місту Одеса був якраз по портовій інфраструктурі - 23 липня окупанти завдали ракетного удару чотирма ракетами "Калібр". Серед інших епізодів зафіксовано ракетний удар по території нафтопереробного заводу та нафтосховищ в м. Одеса вранці 3 квітня, а також ракетний удар по одному з найбільших торгово-розважальних комплексів Одещини в Одеському районі увечері 9 травня.

Окупанти завдали втрат і аграрному сектору області. Так, вночі 7 липня внаслідок ракетного удару військових рф у Лиманській громаді Білгород-Дністровського району зруйновано два сільськогосподарські ангари з 35-ма тоннами зерна. Вночі 13 липня внаслідок ворожого удару ракетною "Калібр" зруйнована будівля свиноферми в одному із сільських населених пунктів у Роздільнянському районі. Площа руйнування

склала близько 500 кв.м, також повідомлялось про загибель близько 400 свиней.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТИПИ ПОДІЙ, ЯКІ БУЛИ ЗАДОКУМЕНТОВАНІ ЗА ДОСЛІДЖУВАНИЙ ПЕРІОД

За даними, які вже задокументовані в нашій базі, за досліджуваний період в Одеській області мали місце щонайменше наступні події.

Переважає більшість подій - це ракетні удари різними типами ракет наземного базування, а також з використанням військових кораблів та стратегічної авіації. В кінці вересня Одеську область почали атакувати з ударних дронів. Так, 23 вересня російська армія атакувала припортову територію м. Одеса дронами-камікадзе іранського виробництва Shahed-136.

Один з найбільш масованих ракетних ударів стався 18 липня. Окупанти випустили сім крилатих ракет типу "Калібр" з акваторії Чорного моря. Сили протиповітряної оборони ЗСУ збили одну ракету, шість ракет влучили по селу Дачне Одеського району. Значна кількість ракетних ударів відбулася з використанням застарілих радянських ракет типу Х-22, які мають більшу потужність та невисоку точність через значне ймовірне кругове відхилення.

Серед подій, які варто окремо відзначити, - це мінування військовими РФ акваторії Чорного моря. В березні стало відомо про мінування в районі острова Зміїний, де проходить маршрут з Босфору до портів України, та мінування району Чорного моря, який прилягає до гирла Дунаю. Російські джерела повідомляли про розміщення в морі 420 мін. Після штормів морські міни зриває з кріплень та прибиває до узбережжя в Одеській області, де вони вибухають самостійно чи знешкоджуються українськими вибухотехніками.

Наразі зафіксовано 29 таких епізодів з шістьма загиблими цивільними людьми, які знехтували заборобою купання на пляжах.

Останній зафіксований такий випадок стався 14 серпня, коли у селищі Затока Білгород-Дністровського району під час

купання в прибережних водах від підриву на міні загинули троє чоловіків.

Ще один вид події містить ознаки екологічної катастрофи та пов'язаний із загибеллю дельфінів. Задокументовано вже 7 епізодів виявлення загиблих дельфінів на узбережжі, найбільше в районі Національного парку "Тузлівські лимани". Внаслідок бойових дій у морі дельфіни отримують ураження органів навігації та слуху, а також підхоплюють інфекції через виснажений імунітет. Особливо шкідливо для дельфінів використан-

ня морі загинуло близько п'яти тисяч дельфінів, що є порушенням вимог належного поводження з довкіллям під час воєнних дій.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАДОКУМЕНТОВАНІ ФАКТИ, ЯКІ МОЖНА ПОПЕРЕДНЬО КВАЛІФІКУВАТИ ЯК МІЖНАРОДНІ ЗЛОЧИНИ

За зібраною нами інформацією, протягом досліджуваного періоду в Одеській області нами були задокументовані наступні факти, які можна попередньо кваліфікувати як міжнародні злочини, ймовірно вчинені російськими окупантами:

- напад на цивільний об'єкт;
- знищення або пошкодження майна;
- знищення або присвоєння майна у великих розмірах;
- катування та нелюдське поводження із цивільними чи військовими;
- напад на склад гуманітарної допомоги, гуманітарний конвой, гуманітарну місію чи коридор;
- загибель людини внаслідок обстрілу;
- поранення внаслідок обстрілу;

заборонена міжнародними угодами - системи "Смерч" "Сонцепьок", "Буратіно", касетні та фосфорні бомби;

- незаконне затримання та позбавлення свободи цивільної особи чи військовослужбовця;
- мінування територій протипіхотними мінами, протитанковими мінами, мінами-пастками населених пунктів чи окремих цивільних об'єктів, застосування систем дистанційного мінування;
- використання об'єктів чи людей як живого щита;
- використання росіянами знаків розрізнення української армії.

Ці дані потребують уточнення. Назва категорії у жодному разі не є точним описом певного міжнародного злочину за Римським статутом Міжнародного кримінального суду, а надається виключно з інформаційною метою. Остаточну кваліфікацію події уповноважений надавати виключно суд.

Аналіз зібраної інформації дає підстави стверджувати, що мали місце загибель та поранення цивільних осіб, руйнування й пошкодження цивільних об'єктів за рахунок навмисних, переважно ракетних, ударів. Також проаналізована інформація дає підстави стверджувати, що, ймовірно, мали місце окремі факти захоплення цивільних осіб у полон та катування. Найбільша кількість епізодів зафіксована на території міста Одеса, Білгород-Дністровського та Одеського районів, а також в акваторії Чорного моря.

Ми вважаємо, що такі діяння можна попередньо кваліфікувати як злочини проти людяності за статтею 7 параграф (1) пункти (e), (f) та як воєнні злочини за статтею 8 параграф (2) пункт (a) підпункти (ii), (iv), (vii), пункт (b) підпункти (ii), (iii), (iv), (v), (ix), (xx), (xxiii)

У рамках глобальної ініціативи "Трибунал для путіна", яка була створена у відповідь на повномасштабну агресію РФ у лютому 2022 року, Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» документує міжнародні злочини (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини), ймовірно вчинені російськими окупантами в Одеській області.

фото: Суспільне

Зафіксовані епізоди воєнних злочинів в Одеській області протягом 7-ми місяців повномасштабної російсько-української війни 24 лютого – 24 вересня 2022 року*

ЛОКАЛІЗАЦІЯ ЗАДОКУМЕНТОВАНИХ ЕПІЗОДІВ

Одеський район	52
Одеса	48
Білгород-Дністровський район	68
Болградський район	59
Роздільнянський район	0
Ізмаїльський район	0
Акваторія Чорного моря	0

ДАТА ПОДІЙ ЗАДОКУМЕНТОВАНИХ ЕПІЗОДІВ

Feb	11
Mar	16
Apr	20
May	65
June	24
July	84
Aug	12
Sept	5

ЗАДОКУМЕНТОВАНИ ЕПІЗОДИ ЖЕРТВ СЕРЕД ЦИВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ

- 40 загиблих людей
- 120 поранених людей
- 70 порушення прав

ЦИВІЛЬНІ ОБ'ЄКТИ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ ПОШКОДЖЕНЬ

Історичні пам'ятники	1
Будівлі освітньо-виховного закладу	1
Будівлі культурного призначення	2
Об'єкти культурно-розважального закладу	4
Об'єкти транспортної інфраструктури	4
Господарчі угіддя, ліси	5
Мости	7
Об'єкти інфраструктури життєзабезпечення	28
Водні угіддя/екосистема	36
Транспортні засоби (автомобіль, судно)	64
Об'єкти комерційно-виробничого призначення	68
Будівлі житлово-побутового призначення	179

ЗАДОКУМЕНТОВАНИЙ ТИП ПОДІЙ

- 7 епізодів загибелі дельфінів на Чорноморському узбережжі
- Арт. обстріл
- Ракетний удар
- Вибуховий пристрій
- Інше

* дані потребують уточнень та доповнень

В рамках глобальної ініціативи «Трибунал для путіна», яка була створена у відповідь на повномасштабну агресію РФ у лютому 2022 року, Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» документує міжнародні злочини (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини), ймовірно вчинені російськими окупантами в Одеській області.

ня воєнних гідролокаторів. Через випромінювання навігаційних приборів ссавці перестають сприймати ехосигнали, що призводить до їх загибелі. Загалом, за підрахунками екологів, від 24 лютого у Чорному

- пошкодження чи знищення історичних пам'яток, лікарень, релігійних споруд, закладів освіти, науки, мистецтва;
- обстріл населеного пункту без наслідків;

- екологічна катастрофа внаслідок обстрілу;
- застосування зброї, яка призводить до надмірних пошкоджень або невибіркових страждань людей, чи веде до невибіркових руйнувань, чи

ЩО ВАРТО ЗНАТИ ПРО ПЕРСОНАЛЬНУ ФІНАНСОВУ ГРАМОТНІСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

АВТОР: Микола Орлов, експерт Громадського Партнерства "За прозорі місцеві бюджети!"

Як планувати особистий і сімейний бюджети під час війни? Чи потрібно щось змінювати у звичному плануванні? Експерт Громадського Партнерства "За прозорі місцеві бюджети!" Микола Орлов дає поради, як правильно оперувати особистими коштами у нинішніх реаліях.

За останні три роки індекс фінансової грамотності українців зріс до 12,3 балів порівняно з 11,6 балів у 2018 році. Такі результати презентовані Проектом USAID "Трансформація фінансового сектору" у співпраці з Національним банком України під час дослідження "Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021 році". Це вже друге дослідження рівня фінансової обізнаності українців, проведеного за методологією Міжнародної мережі фінансової освіти Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Порівняно з іншими країнами за показником індексу фінансової грамотності Україна перебуває на одному рівні з Болгарією та Хорватією, залишивши позаду Грузію (12,1 бала), Румунію (11,2 бала) та навіть Італію (11,1 бала). Найвищий рівень фінансової грамотності зафіксовано в українців віком 25-34 роки (12,7 бала) та 30-59 років (12,6 бала). Найменш фінансово обізнаною є молодь віком 18-19 років (10,1 бала) та люди, старші 60 років (11,6 бала).

Дослідження показало, що українці більше зосереджені на короткострокових планах і витратанні, а не на заощадженні коштів.

” Тому ми можемо говорити про те, що фінансову грамотність можна виміряти, і вона важлива в будь-який час, а особливо в кризовий. Фінансова довіра українців розбита в часи зниклих заощаджень, девальвації, зміни валюти, курсу валюти. Не набули масовості лайфові довгострокові продукти, не реформовано пенсійну систему накопичень. Тому досі частина українців обирає короткострокові продукти, серед накопичень - звичні, хоч і здешевілі депозити, а з банківських продуктів - картки”, - зауважує експерт.

Корисна інформація

Що варто знати про персональну фінансову грамотність у нинішніх реаліях?

Персональна та сімейна фінансова грамотність включають:

- мотивацію до підвищення фінансової грамотності;
- облік доходів та витрат;
- фінансовий захист;
- накопичення та інвестування;
- володіння (знайомство) новими інструментами фінансових установ;
- розуміння кошторису громади.

” Це суб'єктивна думка, яка, наприклад, включає і розуміння бюджету громади, оскільки я вважаю, що знаючи цю систему, можна зокрема впливати і на особисті та сімейні фінанси.

Наприклад, якщо адвокатувати ремонт покриття біля будинку чи тротуару, то можна зекономити на засобах захисту будинку від води, довше носити взуття чи мати цілішими колеса авто”, - наводить приклади Микола Орлов.

ЯК ПЛАНУВАТИ СВІЙ БЮДЖЕТ ТА ВЕСТИ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Планувати свій бюджет можна двома традиційними шляхами: облікувати доходи і на них планувати витрати або з'ясувати потреби і під них шукати джерела доходів.

Звісно, другий шлях більш мотивуючий і перспективний. Облікувати можна у зошиті чи великій амбарній книзі довгими сімейними вечорами чи, як мінімум, електронній таблиці. Також для цього є заготовки в мережі інтернет. Ну а найбільш просунуті користуються програмами, додатками, які можна встановити на гаджет, тощо. Від простих програм, де щодня записується вручну сума і категорія витрат, до напів автоматичних, коли чек з магазину, оплачений картою, у більшості випадків розпізнається і додається до відповідної категорії витрат.

” Підсумок за місяць, за квартал може сказати багато що про бюджет, але щонайменше три речі тут найважливіші: структура витрат,

джерела доходів та наявність спонтанних купівель, які можна оптимізувати для економії ресурсів”, - радить експерт.

ЧИ ТРЕБА В УМОВАХ ВІЙНИ ЗМІНЮВАТИ ЗВИЧНИЙ РОЗПОДІЛ ФІНАНСІВ

Все залежить від ситуації там, де ви проживаєте, від планів на день завтрашній. Але зміни будуть, вони певною мірою продиктовані об'єктивною ситуацією.

” Якщо ви не будете нав'язливо шукати розваг, то вони і так зменшаться, а витрати на продукти харчування і на ліки, вітаміни можуть збільшитися. Заощаджувати більше - це добре. Заощаджувати взагалі завжди треба, і заощадження, на відміну від розповсюдженої думки, це не залишок від невикористаного доходу, а завчасно відкладений відсоток удень отримання доходу”, - пояснює Микола Орлов.

ЩО РОБИТИ З НАЯВНИМИ ЗАОЩАДЖЕННЯМИ? ЧИ Є ВИТРАТИ, ВІД ЯКИХ КРАЩЕ УТРИМАТИСЯ? ЯКЩО ТАК, ТО ЧОМУ?

Заощадження мають працювати. Значить, є

сенс інвестувати. Короткострокові депозити з метою часткового уникнення втрат від інфляції підходять для "консерваторів". Також можна купувати облігації внутрішньої державної позики чи військові облігації під 10-12% річних. Найсміливіші можуть виходити на світові фінансові ринки через посередників-брокерів і торгувати.

Хоча найбільш розважливий варіант - все це міксувати. А якщо є "зайві" кошти, то валюта, дорогоцінні метали і ринок нерухомості в довгій перспективі можуть дати й прибутки.

Утриматися варто від того, без чого зараз можна обійтися: без зайвої обшивки одягу, замінити смачну і гарну їжу на смачну і корисну, нові будівництва, капремонта поставити на паузу, водночас активізувати роботи із заощадження ресурсів у будинку, квартирі, створити умови для якісного дистанційного навчання, роботи тощо, якщо це можливо.

ЯК ПІДГОТУВАТИСЯ ДО ЙМОВІРНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Що менше паніки і споживчого нагнітання, то стійкішими є валюта і ціни. Згадайте хвили паніки через сіль, йод, заспокійливі ліки, олію, бензин...

Навряд чи хтось розраховує на економічний подвиг на своєму робочому місці чи вигідний ризиковий стартап, але лінуватися теж не варто.

” Є кусень городу - реанімуйте його, є вдома забуті пічі - прочистіть їх, можете робити те, що раніше не робили, - робіть і додатково заробляйте гроші. Вчитися краще розуміти і використовувати, адже облікувати бюджет точно можна у будь-який час. Навіть найсильніші світові кризи починалися і завершувалися, світ - на нашому боці, тому глобальних провалів не чекаємо”, - запевняє експерт.

В ГРОМАДАХ ПІВДНЯ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПОЧИНАЮТЬ ВПРОВАДЖУВАТИ ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ ВРАЗЛИВИХ ГРУП В УМОВАХ ВІЙНИ

У Татарбунарській та Ренійській громадах Одеської області починають впроваджувати довготривалі рішення щодо підтримки та захисту внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп в умовах війни. Програми підтримки були розроблені за результатами попередньої оцінки потреб у громадах та торкаються розвитку гендерної рівності, роботи мобільних груп з правової та психосоціальної допомоги, запровадження програм економічної, психологічної та гуманітарної підтримки жінок-ВПО. Крім того, обидві громади планують приєднатися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад.

Основою для розробки ініціатив довготривалих рішень для вразливих груп стала оцінка потреб мешканців в умовах війни/воєнного стану, яка була здійснена Громадським центром правосуддя в м. Татарбунари спільно з відповідними міськими радами протягом липня-серпня 2022 року. Основою для дослідження стало опитування жителів, які постійно проживають в громаді, та опитування внутрішньо переміщених осіб. Були проведені експертні інтерв'ю з лідерами в громаді, в тому числі активістами з числа ВПО. Додатково для цілей оцінки потреб використано публічну інформацію органів місцевої влади, публікації місцевих ЗМІ та обговорення в місцевих пабліках. Проведені дослідження допомогли визначити актуальний стан розвитку громад. Зокрема, загальні проблеми та бачення розвитку громади, соціально-економічні потреби та оцінка різних сфер послуг, безпекові потреби та становище ВПО. Звіти оперативної оцінки потреб Татарбунарської та Ренійської громад стали важливим орієнтиром для формування місцевої політики та неурядових програм щодо забезпечення доступу до публічних послуг, посилення економічних можливостей та покращення безпекової ситуації в громаді.

Наступним кроком стала серія практичних тренінгів та хакатонів з пошуку та обговорення ідей майбутніх муніципальних/неурядових програм, які відбулися наприкінці вересня. У кожній громаді було проведено практичний тренінг для ВПО та представників місцевої влади. Метою тренінгу "Розширення економічних можливостей вну-

трішньо переміщених осіб в громаді перебування" було навчити ВПО, як розпочати, відновити або розширити власну справу, ознайомити з перспективними сферами ділової активності в громаді, допомогти у набутті навичок пошуку грантів/кредитів для власної справи. У тренінгах взяли участь 30 учасників, переважно жінки з числа ВПО. До тренінгової роботи були долучені представники міських рад - зокрема, начальниця відділу соціального захисту Татарбунарської міської ради **Олена Діордієва** та начальник відділу Центру надання адміністративних послуг Ренійської міської ради **Валентин Котляренко**.

Одночасно було проведено практичне навчання "Реалізація повноважень місцевої влади щодо забезпечення потреб ВПО в умовах війни" з представниками сервісних організацій місцевих органів влади (участь у тренінгах взяли 43 місцевих чиновника). Метою тренінгів було посилити потенціал органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної влади щодо виявлення та врахування потреб ВПО та впровадити інструменти інклюзивного врядування при наданні послуг ВПО. Зокрема, обговорювались такі питання: який алгоритм місцевої влади для прийому ВПО в громаді, які практичні інструменти забезпечення житлових прав ВПО, яка організація соціального захисту ВПО, які можливості працевлаштування та підтримки бізнесу для ВПО в громаді. На заходах вдалось обмінятися досвідом та обговорити наявні практики роботи місцевих муніципалітетів з вирішення проблем ВПО. Заступник Татарбунарського міського голови

Олександр Лесніченко розповів про проведення ревізії житлового фонду громади:

" Кожен староста отримав доручення, згідно якого потрібно провести перевірку наявності житлових будинків, які не мають власників та які можливо використовувати для формування житлового фонду для внутрішньо переміщених осіб. Крім цього, для новоприбулих ВПО на період їх поселення організовано харчування та видаються відповідні набори продуктів та одягу".

Метою хакатонів "Довготривалі рішення з актуальних проблем внутрішньо переміщених осіб в громаді перебування" (Татарбунари - 22 вересня, Рені - 30 вересня) було об'єднати активістів з числа ВПО з місцевою владою, бізнесом та громадськими активістами для обговорення актуальних потреб та спільної розробки довготривалих рішень для ВПО в громадах перебування. Участь у хакатонах взяли 28 учасників, які розробили та обговорили більше 5 ідей для подальшої спільної роботи. Наприклад, одна з ідей торкалася створення соціокультурного хабу для інтеграції жінок ВПО до життя громади перебування. Це має бути платформа, на базі якої жінки отримають можливість організувати активне і змістовне дозвілля, налагодити зв'язки з місцевими жителями, інтегруватися до життя громади, отримати психологічну підтримку, набутти позитивний досвід творчої самореалізації.

Враховуючи результати оцінки потреб та ідей спільних хакатонів, в громадах були розроблені плани впровадження довготривалих рішень щодо підтримки та захисту вразливих груп в умовах війни/

воєнного стану. Обидві громади вирішили провести найближчим часом оперативний гендерний аналіз з підготовкою гендерного паспорту громади. З урахуванням результатів гендерного аналізу заплановано підготувати та подати заявки щодо приєднання громад до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад та підготувати плани щодо реалізації принципів цієї конвенції. Також спільним для обох громад стало рішення запровадити роботу мобільних груп з безоплатної правової та психосоціальної допомоги представникам вразливих груп, зокрема ВПО.

В Татарбунарській громаді вирішили впровадити навчальну програму розвитку економічного потенціалу жінок-ВПО на базі Татарбунарського професійно-технічного училища спільно з Татарбунарською філією Одеського обласного центру зайнятості. Навчання включатиме питання працевлаштування та професійного розвитку, започаткування власної справи, підвищення стресостійкості, кар'єрні індивідуальні та групові консультації. У цій громаді, враховуючи виклики енергетичної та продовольчої безпеки, вже розпочалася програма підтримки вразливих груп (включно з ВПО) до зимового періоду 2022-2023. Зокрема, виконавчий комітет міської ради 14 вересня вніс зміни до Програми підтримки та захисту внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб на 2022 рік стосовно забезпечення гарячого харчування. Громадський центр правосуддя розпочав інформаційну кампанію щодо побутового енергозбереження та термомодернізації житлових будинків у громаді.

В Ренійській громаді, враховуючи необхідність розширення економічного потенціалу жінок-ВПО, психосоціальну підтримку та інтеграцію дітей та молоді з числа ВПО до життя громади, вирішено впровадити програму підтримки жінок-ВПО щодо догляду та дозвілля дітей (спільно з міською радою, Громадським центром правосуддя та громадською організацією "Регіональний аналітичний центр"). Адже значну частину свого часу жінки-ВПО мають витрачати на пошуки й облаштування житла, вирішення питань щодо грошової допомоги, догляду за дітьми та літніми родичами тощо. Такі працівниці можуть потребувати гнучкого графіку роботи або опції з неповною зайнятістю. Програма включатиме одночасно освітні, просвітницькі та розважальні заходи для дітей та молоді з числа ВПО паралельно з навчальними заходами для жінок-ВПО щодо посилення економічного потенціалу.

Довготривалі рішення в громадах щодо підтримки та захисту вразливих груп підготовлені та впроваджуватимуться спільно Татарбунарською/Ренійською радами спільно з Громадським центром правосуддя в м. Татарбунари. Громадський центр правосуддя - це мультифункціональний хаб, який розвиває дружнє правосуддя в громадах та просуває новий формат співпраці між органами правосуддя, місцевою владою та мешканцями на принципах довіри та відповідальності.

Діяльність Громадського центру правосуддя в м. Татарбунари впроваджується Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України".

ЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ ПОТЕРПІЛОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

? Що являє собою поняття злочин, зокрема в контексті воєнних злочинів

Злочином в українському праві є передбачене Кримінальним кодексом України суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене осудною особою (яка досягла віку кримінальної відповідальності і не страждає на психічні розлади, які б заважали їй усвідомлювати характер своїх дій та/або керувати ними).

Поняття ж воєнного злочину являє собою порушення законів та звичаїв війни. У Кримінальному кодексі України відповідальність за вчинення воєнних злочинів передбачена статтею 438: жорстоке поводження з військовополоненими або цивільним населенням, вигнання цивільного населення для примусових робіт, розграбування національних цінностей на окупованій території, застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інші порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також віддання наказу про вчинення таких дій.

Загальний перелік воєнних злочинів закріплений у Статуті Міжнародного кримінального суду (Римський статут).

Також перелік правил ведення війни, за порушення яких може настати відповідальність за статтею 438 КК, міститься в Женевських конвенціях.

Термін давності не застосовується до воєнних злочинів та злочинів проти людства та людяності, що закріплено у Конвенції ООН "Про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства" від 1968 року та Конвенції держав-учасниць Ради Європи "Про незастосування строків давності до злочинів проти людяності та воєнних злочинів".

? Куди повідомляти про злочини під час воєнного стану

Як і в мирний час повідомляти про злочини можна до будь-якого правоохоронного органу України: підрозділи Національної поліції, органи прокуратури, Державне бюро розслідувань, СБУ. Повідомляти можна телефоном (якщо в поліцію - 102), особисто (написавши заяву безпосередньо в правоохоронному органі), направивши заяву поштою.

Навіть, якщо ви помилились і подали заяву про злочин не в той орган, який має повноваження розслідувати конкретний злочин, цей орган має передати вашу заяву до відповідального органу.

Усіх, хто став свідком таких злочинів, просять повідомляти до Служби безпеки України за телефоном **0 800 501 482**.

Також повідомляти про воєнні злочини РФ проти цивільного населення та військовополонених можна:

- на офіційний чат-бот @russian_war_tribunal_bot,
- на електронну пошту tribunal.2022.02.24@gmail.com.ua.

А також за телефонами цілодобової гарячої лінії:

- Київстар: +38 (068) 1289229 (Signal, WhatsApp, Telegram),
- Водафон: +38 (066) 6829937 (Signal, WhatsApp, Telegram),
- Лайфсел: +38 (063) 0665937 (Signal, WhatsApp, Telegram).

На підтвердження фактів бажано додавати фото-та відеоматеріали з першоджерела з зазначенням дати, місця та часу події.

? Як добитись визнання потерпілим у кримінальній справі

Відповідно до частини 1 статті 55 Кримінального процесуального кодексу України, потерпілим в кримінальному провадженні може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням заподіяно

моральну, фізичну або майнову шкоду, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням заподіяно майнову шкоду.

Відповідно до частини 2 статті 55 КПК України момент виникнення прав та обов'язків потерпілого - подача заяви про скоєння стосовно нього кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого.

З цього моменту він є потерпілою особою і слідчий має вручити йому пам'ятку про процесуальні права і обов'язки потерпілого.

Проте що робити, якщо така пам'ятка не вручена? Якщо слідчий/прокурор з якихось причин відмовляються визнавати людину потерпілим, у такому випадку він повинен винести мотивовану постанову про відмову у визнанні потерпілим. Таку постанову можна оскаржити в суді протягом 10 днів з моменту винесення, або з моменту, коли потенційно потерпіла особа дізналась про таку постанову.

? Які права має потерпілий у кримінальному провадженні

З моменту подання заяви про вчинення кримінального правопорушення або заяви про залучення до провадження як потерпілого особа наділяється

певним обсягом прав та обов'язків. Потерпіла особа зокрема має право знайомитись з матеріалами кримінального провадження на будь-якій його стадії, заявляти клопотання про проведення слідчих/процесуальних дій, подавати докази слідчому, прокурору, слідчому судді, суду; заявляти відводи та клопотання; за наявності відповідних підстав - на забезпечення безпеки щодо себе, близьких родичів чи членів своєї сім'ї, майна та житла; оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, суду в порядку, передбаченому КПК України; на відшкодування завданої кримінальним правопорушенням шкоди в порядку, передбаченому законом тощо (стаття 56 КПК України).

Крім того, під час досудового розслідування потерпілий, у тому числі має право на негайне прийняття і реєстрацію заяви про кримінальне правопорушення, визнання його потерпілим, а також брати участь у слідчих (розшукових) та інших процесуальних діях, під час проведення яких ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дії, що заносяться до протоколу, а також знайомитися з протоколами слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, виконаних за його участі.

ІЗБІРКОМ-КОМ'ЮНІТІ

ПІДТРИМАЙ НА ПАТРЕОНІ

Стань підписником видання.

Допоможи нам тримати оборону на інформаційному фронті!

patreon.com/izbirkom

ДОЛУЧИТЬСЯ ДО СОЦМЕРЕЖ

Підпишись та розкажи друзям, поділись постом про те, як підтримати незалежну журналістику.

Ми у Facebook:
[@odessaizbirkom](https://www.facebook.com/odessaizbirkom)

Ми у Telegram:
t.me/odizbirkom

Ми в Instagram:
[instagram.com/izbirkom](https://www.instagram.com/izbirkom)

Ми у Twitter:
twitter.com/izbirkom_od

Ми в YouTube:
[IzbirKom Одеса](https://www.youtube.com/IzbirKomOdessa)

Газета "ІзбірКом"
Засновник - Одеська обласна організація
Всеукраїнської громадської організації
"Комітет виборців України"
Свідоцтво №ОД 1413-284-Р
Головний редактор: Болган В.С.

Адреса редакції:
65091, м. Одеса, вул. Садиковська, 25
Телефон: (048) 737-38-98
Електронна пошта: odesakvu@cvu.od.ua
cvu.od.ua, izbirkom.org.ua, cpi.org.ua,
attestation.in.ua, museum.izbirkom.org.ua

Надруковано в СПД Майстер О.А. Наклад - 12 000 прим.